

Åk 4-5, Sparsörskolan, Borås Stad, Ht-12

Lärandeobjekt

Eleverna ska kunna ta ut personbeskrivningar i en berättande text

Avgränsning av Lärandeobjektet

Det lärandeobjekt vi först tänkte ha i studien var: *Kunna göra en gestaltande beskrivning*. Det lärandeobjektet var alltför stort upptäckte vi och vi insåg att eleverna behöver mycket kunskaper innan det är dags att undervisa om just det. Vi har under arbetets gång kommit fram till att det finns många olika beskrivningar (tex. miljöbeskrivningar, sakbeskrivningar...) och valde till slut att avgränsa oss till personbeskrivningar.

Kritiska aspekter – dessa var kritiska för den här elevgruppen i denna studie. Eleverna behövde urskilja:

- Begreppet personbeskrivning, som en beskrivning av en person så att man kan få en levande bild/kan föreställa sig personen med hur personen ser ut, hur personen är och hur personen känner
- Att en personbeskrivning förutom en persons utseende och personlighet även innehålla hur personen känner
- Att personbeskrivningar ej enbart finns i början av texter
- Att personbeskrivningar ej är detsamma som andra beskrivningar i berättande texter, tex. sakbeskrivningar eller miljöbeskrivningar

Exempel på variationsmönster – på någon/några av de kritiska aspekterna

För att göra den kritiska aspekten, **Begreppet personbeskrivning, som en beskrivning av en person så att man kan få en levande bild/kan föreställa sig personen med hur personen ser ut, hur personen är och hur personen känner**, urskiljbar för eleverna använde vi nedanstående variationsmönster:

Vi visade nedanstående två meningar, där vi ville fokusera en persons utseende:

"Jag träffade en person som hette Anna."

"Jag träffade en mörkhårig person som hette Anna"

Vi frågade eleverna:

Vad skiljer dessa meningar åt så att man får en bättre beskrivning av Anna?

Vad har vi fått reda på om Anna?

Eleverna diskuterade här sig fram till att vi hade fått en beskrivning på lite av hur Anna ser ut.

Eleverna fick sedan arbeta i par med att hitta beskrivningar av hur en person ser ut, i en text om en flicka. Här skulle eleverna stryka under alla beskrivningar av flickan som beskrev hennes utseende. När de gjort det diskuterade vi tillsammans vilka olika beskrivningar som eleverna hade strukit under och konstaterade att de var beskrivningar av flickans utseende. (Generalisering)

Vi tog sedan fram nedanstående meningar, där vi ville fokusera en persons personlighet:

"Jag träffade en person som hette Anna."

"Jag träffade en snäll person som hette Anna."

Och senare tog vi även fram nedanstående meningar, där vi ville fokusera en persons känsla:

"Jag träffade en person som hette Anna."

"Jag träffad en person som hette Anna som kände sig glad ."

Samma typ av frågeställningar runt meningarna där vi fokuserade utseende och övningen med texten om flickan, använde vi oss även av när vi fokuserade personlighet och en persons känsla.

Exempel på elevresultat

På uppgifter som testade ifall eleverna kunde ta ut personbeskrivningar om utseende, personlighet och en persons känsla, fick vi följande resultat:

	<i>Utseende</i>	
	Förtest	Eftertest
Lektion 1	95%	74%
Lektion 2	93%	88%
Lektion 3	100%	88%

Personlighet

	Förtest	Eftertest
Lektion 1	89%	100%
Lektion 2	86%	100%
Lektion 3	96%	100%

En persons känsla

	Förtest	Eftertest
Lektion 1	0%	53%
Lektion 2	0%	56%
Lektion 3	33%	92%

I lektion 1 använde vi oss inte av ovanstående variationsmönster, i lektion 2 använde vi oss av liknande variationsmönster och i lektion 3 använde vi oss av ovanstående variationsmönster.

Tänkt lektion 4

Ordet mörkhårig i meningen där vi ville fokusera utseende kanske inte var det bästa utseende ordet. Vi kunde bytt ut det till ett annat utseendeord. Vi ser att det här en del elever missar i eftertestet. Vi hade verkligen tänkt efter noggrant vilka ord vi använde i meningarna när vi fokuserade personlighet och en persons känsla och det ser vi gav bra resultat.

Vi skulle kunnat markera personbeskrivningarna i meningarna gemensamt efter att eleverna hade jobbat med texten, för att vara tydligare i vad som just i den texten var personbeskrivningar om utseende.

Exempel på lärarresultat

Det är viktigt att hitta kärnan i det vi ska undervisa om.

Vi har tagit fasta på tydlighet inför eleverna, där vi ser att det är viktigt att separat behandla de olika kritiska aspekterna.

I den separata behandlingen av de kritiska aspekterna är det ett effektivt sätt att använda kontrasteringar och generaliseringar.

Övrigt

Noteras ska att vi ändrade i texterna där eleverna skulle ta ut ovanstående personbeskrivningar, så att de olika typerna av personbeskrivningar kom lite mer blandat i eftertestets text än i förtestets text. Tex. att det inte kom lika många utseende beskrivningar i början i texten på eftertestet som i förtestet, utan att det i början av texten även fanns personlighets och känsla beskrivningar också.

På uppgifter som testade elevernas förmåga att finna gestaltande personbeskrivningar i en text, ökade resultaten väldigt mycket sista lektionen då vi använde det ovan beskrivna variationsmönstret. Vi stannade även upp och pratade om hur vissa ord beskriver en underliggande känsla (gestaltning) i den lektionen. Detta är något att bygga på och utveckla vidare i kommande lektioner. Det fick oss att reflektera över att vi ej är så långt från att faktiskt kunna undervisa om gestaltande beskrivningar, vilket var vårt först tänkta lärandeobjekt i denna studie.

Vi har tidigare deltagit i två st. matematikstudier. Vi kände oss i denna studie mer bekväma med ämnet Svenska då det är ämnet vi vanligtvis undervisar i.

Vi har kunnat använda oss av variationsmönster som separation, kontrastering och generalisering även i denna studien precis som i de mattestudier vi tidigare deltagit i.

Handledare

Henrik Hansson